

Ympäristöterveydenhuolto ja hyvinvointialueet

Webinaari 11.10. klo 9-11

Kaisa Mäntynen

Ympäristöterveydenhuolto sote-uudistuksessa - webinaari 11.10. klo 9-11

Puheenjohtaja: Kaisa Mäntynen, ympäristöterveydenhuollon erityisasiantuntija, Kuntaliitto

- Sote uudistuksen vaikutus ympäristöterveydenhuollon järjestämiseen, johtaja Jari Keinänen, STM
- MMM:n näkökulma ympäristöterveydenhuollon järjestämiseen tulevaisuudessa, elintarviketurvallisuusjohtaja Sebastian Hielm, MMMM
- Sote toimeenpanolain 65 § ja mitä tämä käytännössä tarkoittaa, johtaja Jari Keinänen STM
- Kuntakirjeen liite: Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-aluetta koskeva sopimus, mitä siinä tulee ottaa huomioon, johtava lakimies Marko Nurmikolu Kuntaliitto
- Kokemuksia kunnista ja yhteistoiminta-alueilta, millaisia tulevaisuuden suunnitelmia ja vaikutuksia ympäristöterveydenhuollon järjestämiseen
- Päivi Nykänen, ympäristöterveysjohtaja Kainuun sote-kuntayhtymä
- Sampsa Kinnunen, terveysvalvonnan johtaja, Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
- Keskustelua, kysymyksiä ja kommentteja
- Huom. Tilaisuus tallennetaan ja tallenne on kaksi viikkoa tilaisuuden jälkeen katsottavissa

Ympäristöterveydenhuollon järjestäminen ja hyvinvointialueet

- Ympäristöterveydenhuollon tehtäviä ei esitetä sote-ministeriryhmän [20.2.2020 tekemän linjauksen](#) mukaan siirrettäväksi maakuntien vastuulle (hyvinvointialueille)
- Aluehallinnon ja monialaisten maakuntien parlamentaarisen selvitystyön raportissa ([tammikuu 2021](#)) todetaan, että ympäristöterveydenhuollon tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi hyvinvointialueelle 1.1.2026. Lainsäädännön valmistelu tulisi suorittaa siten, että hyvinvointialueen tehtäväala olisi tiedossa ennen huhtikuussa 2025 järjestettäviä aluevaaleja. Asiasta ei ole poliittista päätöstä.
- Eduskunnassa hallintovaliokunnan lausunnon perusteella valmisteltiin sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annettuun lakiin ([616/2021](#)) ympäristöterveydenhuoltoa koskeva 65 § .

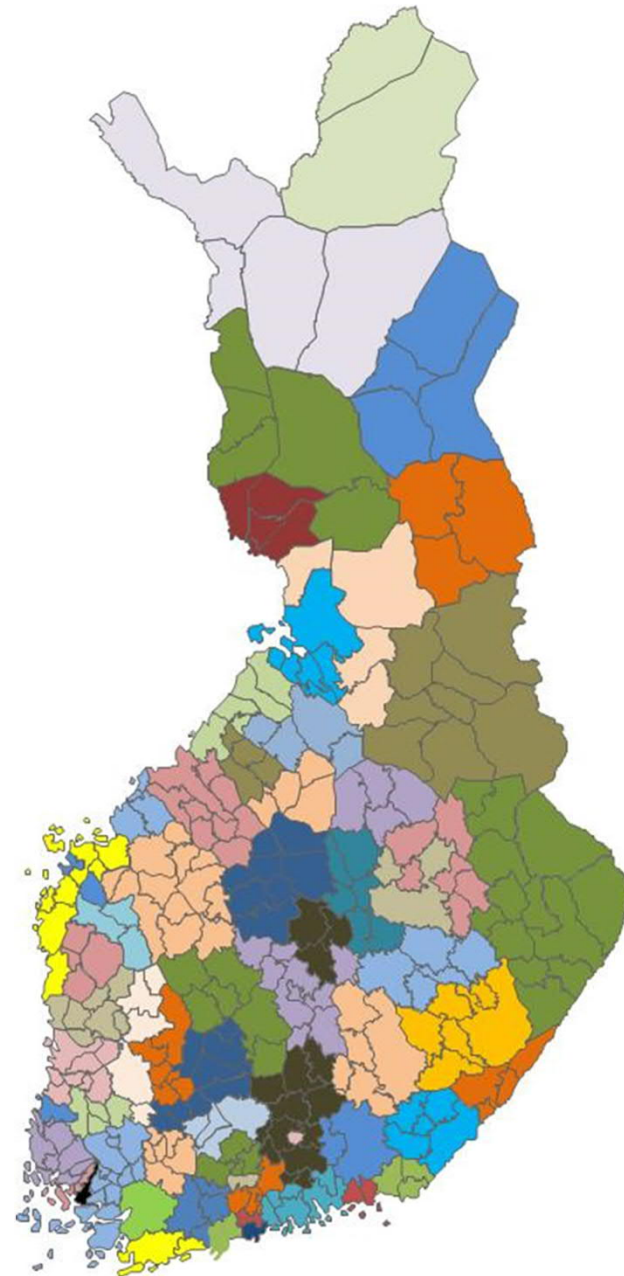
Ympäristöterveydenhuollon järjestäminen ja hyvinvointialueet

- Kuntaliitto, STM ja MMM ovat valmistelleet [kuntakirjeen](#) sote uudistuksen vaikutuksista ympäristöterveydenhuoltoon
- Liitteenä Kuntaliiton ohje YTH järjestämiseen
- Kuntakirje ja Kuntaliiton ohje käännetään ruotsiksi
- Kirjeessä kerrotaan lyhyesti sote toimeenpanolain (616/2021) ympäristöterveydenhuoltoa koskeva 65 § sisältö ja mitä se käytännössä tarkoittaa
- Niiden ympäristöterveydenhuollon yksiköiden, jotka ovat organisoituneet esim. rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun tai teknisen toimen yhteyteen tai ovat itsenäisenä yksikkönä (39 kpl), ei tarvitse tehdä mitään (suurin osa em. yksiköistä luultavasti valitsee pysymisen nykyorganisaatiossa)
- Ne yksiköt, jotka ovat soten yhteydessä organisoituneina -> voi aiheuttaa tarvetta uudelleen organisoitumiseen (osassa rakenne purkautuu hyvinvointialueen myötä)
- Periaatteessa kaikilla alueilla (toimeenpanolain 65 §:n edellytysten täyttyessä) on mahdollista sopia YTH järjestämien siirtämisestä hyvinvointialueelle
- Käytännössä em. 65 § tulee koskemaan vain muutamia ympäristöterveydenhuollon yksiköitä

Ympäristöterveydenhuollon
yhteistoiminta-alueet, nykytila
62 kpl

(kunta vastaa yksin YTH järjestämisestä
6 kpl: Helsinki, Hyvinkää, Lahti, Rauma,
Turku ja Vantaa)

Lähde: STM

Kiitos.

Kaisa Mäntynen

040 7036475

kaisa.mantynen@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi

Sote uudistuksen vaikutus ympäristöterveydenhuollon järjestämiseen

Jari Keinänen
Johtaja

Ympäristöterveydenhuolto sote-uudistuksessa Webinaari 11.10.2021

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON JÄRJESTÄMISEN VAIHTOEHDOT

- Ympäristöterveydenhuolto ei mukana hyvinvointialuetta ja SOTE järjestämislakia koskevassa hallituksen esityksessä. Hallituksen linjaus tästä sote ministeriryhmässä 2020 keväällä
- Kuitenkin eduskunnassa hallintovaliokunnan lausunnon perusteella valmisteltiin kiireellä sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annettuun lakiin (616/2021) ympäristöterveydenhuoltoa koskeva 65 §
- Tämä seurauksena ympäristöterveydenhuollon yksiköt voidaan jakaa kolmeen ryhmään lähitulevaisuuden järjestämisvaihtoehtojen on osalta:

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON JÄRJESTÄMISEN VAIHTOEHDOT 2

- Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö sijaitsee tällä hetkellä muussa kuin sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymässä
- Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö toimii sairaanhoitopiiriä pienemmän sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän yhteydessä
- Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö toimii maakunnan kokoisen sote kuntayhtymän yhteydessä

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON JÄRJESTÄMINEN PITKÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ

- Aluehallinnon ja monialaisten maakuntien parlamentaarisen selvitystyön raportissa (tammikuu 2021) todetaan, että ympäristöterveydenhuollon tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi hyvinvointialueelle 1.1.2026. Lainsäädännön valmistelu tulisi suorittaa siten, että hyvinvointialueen tehtäväala olisi tiedossa ennen huhtikuussa 2025 järjestettäviä aluevaaleja. Poliittista päätöstä asiasta ei vielä ole.

Sote toimeenpanolain 65 § ja mitä tämä käytännössä tarkoittaa

Jari Keinänen
Johtaja

Ympäristöterveydenhuolto sote-uudistuksessa Webinaari 11.10.2021

SOTE TOIMEENPANOLAKI 65 §

- Sote toimeenpanolaki 65 §:
 - hyvinvointialue voi ottaa hoitaakseen alueensa kunnilta ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueista annetun lain 1 §:ssä tarkoitetut ympäristöterveydenhuollon tehtävät
 - Edellytykset
 - Hyvinvointialueen kunnat päättäneet siirrosta sote kokonaisuuteen 31.12.2021 ja siirto toteutettu 31.12.2022
 - Kaikki HA:n kunnat mukana
 - Täysimääräinen rahoitus kunnista
 - Toimeksiantosopimus (kuntien ja hyvinvointialueen välinen) tehtävä 30.6.2022 mennessä

Kuntaliiton ohjeita ympäristöterveyden- huollon järjestämiseen

(Yleiskirje 2009, päivitys)

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON JÄRJESTÄMINEN

- Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta (410/2009)
- Yhteistoiminta-alueelle asetetut vaatimukset
- Kuntalain säännökset kuntien yhteistoiminnasta
 - Kuntalain 8 luku ja laki kunta- ja palvelurakennemuutoksesta
 - Vastuukuntamalli
 - Kuntayhtymä
 - Kunnallinen liikelaitos ja liikelaitoskuntayhtymä
 - Ympäristöterveydenhuollon viranomaistehtävistä sopiminen
- Henkilöstön asema
- Laboratoriopalvelut
- Yhteistoiminnan kustannukset ja valvonnan maksullisuus
- Ilmoitus aluehallintovirastolle
- Yhteistoimintasopimuksessa sovittavat asiat

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO SOTE-UUDISTUKSESSA

Webinaari 11.10.2021

Kainuun sote -kuntayhtymä /
Ympäristöterveydenhuolto

ympäristöterveysjohtaja Päivi Nykänen

1. Toimintaympäristöstä

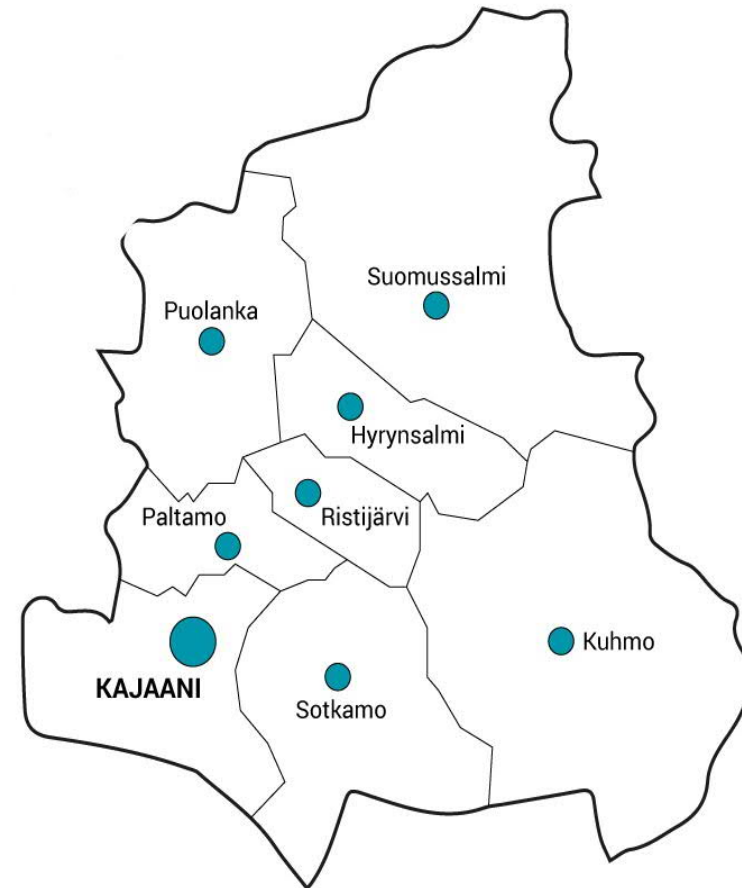
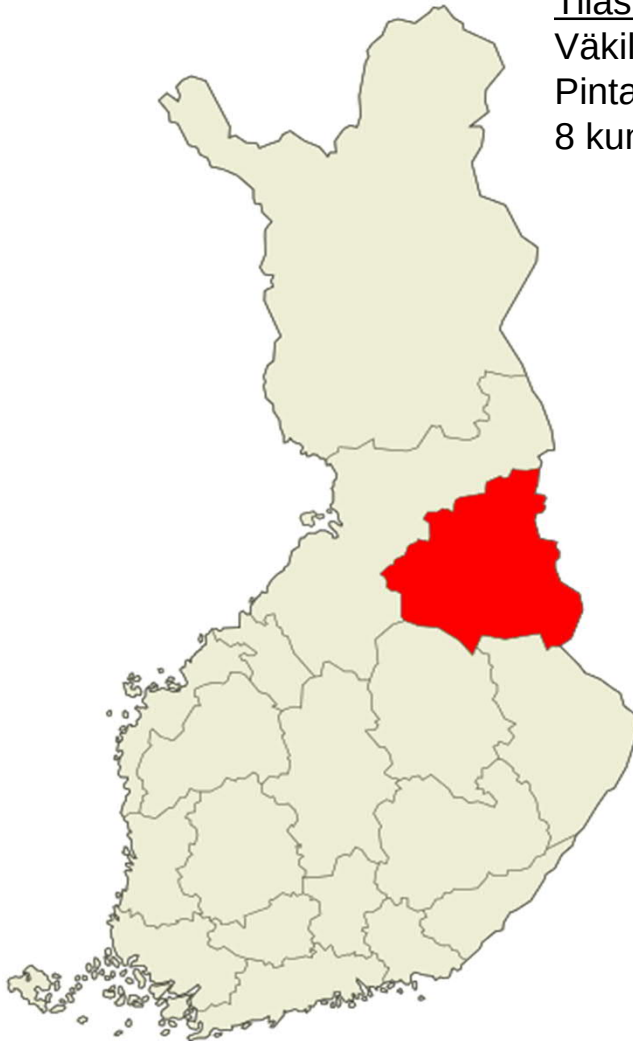
Kainuun sote

Tilastotietoa:

Väkiluku 71 664 (2020)

Pinta-ala 22 687 km²

8 kuntaa

Ympäristöterveydenhuolto

Terveysvalvonta

- 5 toimipistettä

Terveystarkastajat 10

Eläinlääkintähuolto

Hygieenikkoeläinlääkäri

Valvontaeläinlääkäri

Praktikot 10

- 7 vastaanottoa

Pieneläinhoitajat 4

Yhteiset

Toimistosihteerit 2

Ympäristöterveysjohtaja

2. Maakunnallinen ympäristöterveydenhuolto

- Kainuun hallintokokeilu 2005–2012 (laki 343/2003)
 - Ympäristöterveydenhuolto kuului maakunnan toimialaan
 - Sote integroituna (perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido, sosiaalityö jne.) mm. Kainuun liitto ja koulutustoimiala
 - Maakuntavaltuusto ja -hallitus, sosiaali- ja terveystoimikunta
 - Ympäristöterveydenhuolto omana tulosalueena
- Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
 - v. 2013 alkaen
 - Puolangan kunta osajäsen, ympäristöterveydenhuolto hoidetaan kuntayhtymän toimesta
- Ympäristöterveydenhuolto täyttää ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-aluetta koskevan lain (410/2009) mukaiset vaatimukset

Kainuun sote organisaatio v. 2021–

Kainuun sote

3. Hyvinvointialuevalmistelu

Kainuun sote

- Lausuntovaihe syksy 2020
 - Kainuun sote -kuntayhtymä ja useat kunnat lausunnoissaan esittivät sote-maakunnan mahdollisuutta ottaa ympäristöterveydenhuollon tehtävät hoitaakseen
 - Korostettiin maakunnallisten erityispiirteiden huomioonottamista
 - Pitkäaikainen kokemus maakunnallisesta toiminnasta soten yhteydessä
 - työnjaon ja erikoistumisen mahdollistuminen
 - kuntien kanssa yhteistyöhön löydetty hyvin toimivia yhteistyömuotoja (ympäristönsuojelu, rakennusvalvonta, kaavoitus, vesihuolto, ruokahuolto)
 - yhteistyö pelastustoimeen ja soteen varautumisessa ja häiriötilanteissa
 - eläinlääkintähuollon järjestäminen mahdollista vain usean kunnan yhteistyönä, korostuu erityisesti päivystyksen järjestelyissä
 - Mikäli monialaiset maakunnat aloittavat 2026 ja ympäristöterveydenhuolto siirretään silloin hyvinvointialueelle, niin tämä lisää turhaa byrokratiaa
- Missä ollaan? -vaihe
 - Varauduttiin Kainuun sotessa / kunnissa siihen, että ympäristöterveydenhuolto ei sisälly maakunnan tehtäviin
 - Hyvinvointialueen lainsäädännön voimaantulon (616/2021) 65 §
 - ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirtäminen hyvinvointialueille tietyin ehdoin mahdollista
 - miten edetään kireällä aikataululla
- VATE valmisteluvaihe
 - Kainuun soten yhtymähallitus nimesi väliaikaisen toimielimen 2.7.2021
 - Väliaikaisen toimielimen 1. kokous 3.9.2021
 - Määräaikaisen valmistelujohtajan viran täyttö 14.9.2021
 - Kainuun kunnat, sote ja vate odottavat ministeriöiden ja Kuntaliiton ohjeistusta ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä, ympäristöterveydenhuollon osalta ei vielä ole tehty päätöksiä

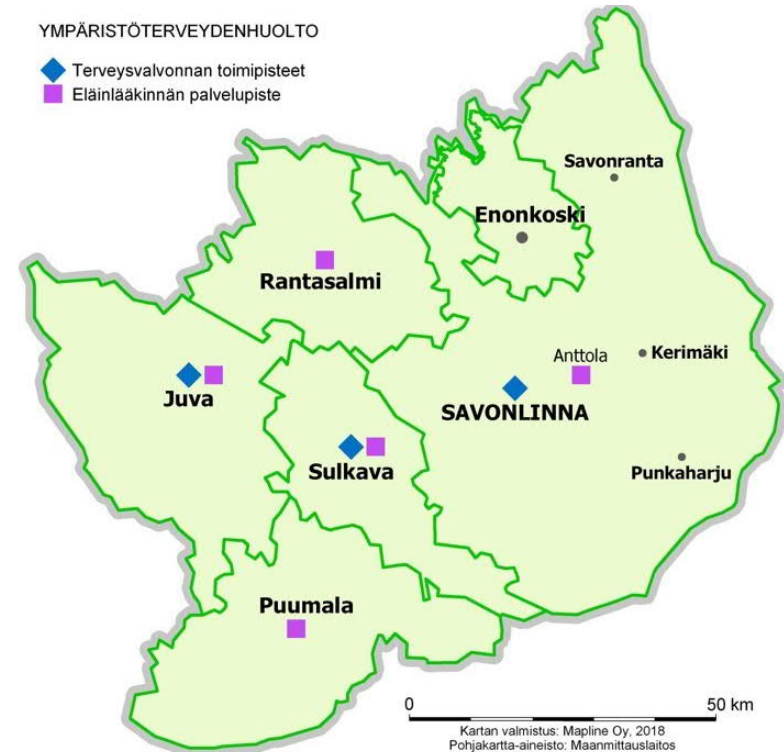
Kokemuksia kunnista ja yhteistoiminta-alueilta

Millaisia tulevaisuuden suunnitelmia ja vaikutuksia yth:n järjestämiseen
terveysvalvonnan johtaja Sampsa Kinnunen

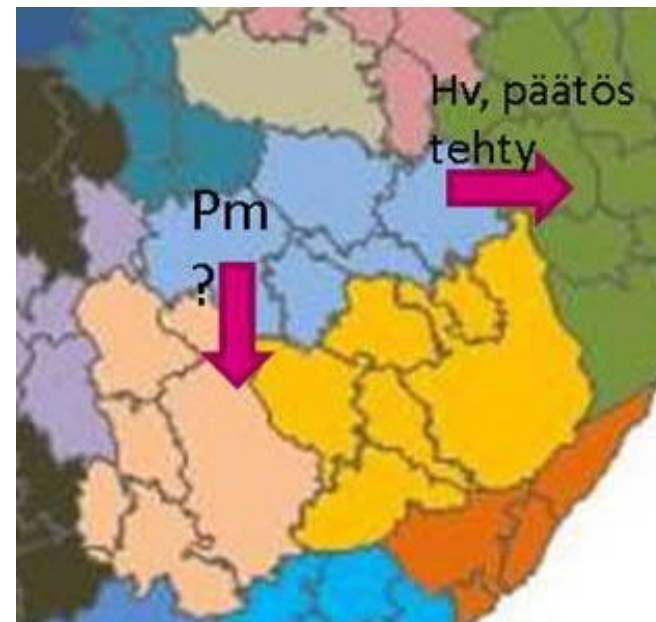
Sosterin ympäristöterveydenhuolto

- Kuuluu Itä-Savon sairaanhoitopiiriin + kaksi ostopalvelukuntaa
- Toiminnassa vuodesta 2007
- 2023 alusta edessä jotain uutta
- henkilöstö:
 - 1 terveystarkastajan johtaja
 - 9 kunnaneläinlääkäriä
 - 2 valvontaeläinlääkäriä
 - 7 terveystarkastajaa
 - 3,5 avustajaa

Etelä-Savon nykytilanne

- Alueelle yth-palveluja tuottaa nykyisin kolme eri yksikköä:
 - 1) Itä-Savon sairaanhoitopiirin ympäristöterveydenhuolto (Sosteri)
 - 2) Keski-Savon ympäristötoimi
 - 3) Mikkelin seudun Ympäristöpalvelut
- Etelä-Savon hv:n alueella yth-henkilöstöä noin 50 htv
- Alueen yth:n kustannukset noin 3,5–4 M€/vuosi

Etelä-Savolainen juttu

- Organisaatiomuutoksia tulossa yhdessä yksikössä → selvitystyötä hyvinvointialueelle siirtymisestä
- Laaja alueellinen tuki yth:n liittämiseksi hyvinvointialueelle:
 - hyvinvointialueen väliaikainen toimielin
 - alueen molempien sairaanhoitopiirien johto
 - pelastuslaitoksen johto
 - naapuriyksikkö
 - alueen kunnilta jatkoa puoltavat lausunnot

Mahdollisia hyötyjä

- Yth-lakien uudistumisien vaatima työ
- Maakunnallinen valmius, varautuminen ja epidemiaselvitykset
- One Health- ja hyte-työ
- Riittävän osaaminen, erikoistuminen ja toimintavarmuus
- Toiminnan kehittäminen ja alueellinen tasalaatuisuus
- Maakuntastrategian huomioiminen toiminnassa

Selvitettävät karikot Etelä-Savossa

- Kaikkien kuntien lopullinen sitoutuminen
 - kuntien maksuosuuksista sopiminen
 - päätökset ennen sopimuksia
- Keski-Savon toimintakyvyn turvaaminen ja hyödyt
- Mahdollisten ostosopimusten tms. soveltuminen

- Lakiin olisi pitänyt kirjata monimuotoisempia sopimismahdollisuuksia

Lopuksi:

- Muutoksen tuskaa varmuudella edessä
- Valittavana, halutaanko olla edistyksen ja uudistuksen mukana, muututaanko vasta viimeisen pakon edellä vai jotain siltä väliltä

Kiitos!